

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΥΕ-52	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΥΣΤΕΡΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του μαθήματος ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα πρέπει να μπορεί:</p>

-Να έχει εποπτεία των βυζαντινών μνημείων της Θεσσαλονίκης και να διαθέτει βασικές γνώσεις για την ιστορία και την τέχνη τους.

-Να είναι σε θέση να εντοπίζει τα μνημεία σε τοπογραφικά σχέδια.

- Να δημιουργεί αρχαιολογικές διαδρομές με άξονα τα μνημεία της πόλης

-Να εντάσσει τα βυζαντινά μνημεία στον πολεοδομικό ιστό της πόλης.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης*

*.....
Άλλες...
.....*

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

- Αυτόνομη και ομαδική εργασία

- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής, επαγωγικής και κριτικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση μιας γενικής εποπτείας της τοπογραφίας της βυζαντινής Θεσσαλονίκης και κυρίως της εξέλιξής της στα χρόνια των Παλαιολόγων (1261-1453). Στα μαθήματα δίνεται έμφαση στη σχέση των μνημείων με τον πολεοδομικό ιστό της πόλης και κυρίως των μνημείων της υστεροβυζαντινής περιόδου με τα παλαιότερα, ώστε οι φοιτητές να έχουν μια όσο το δυνατόν πληρέστερη γνώση των τοπογραφικών δεδομένων της άνω και κάτω πόλης. Προκειμένου το μάθημα να εμβαθύνει στη σχέση των μνημείων με τα κατάλοιπα του μεσαιωνικού αστικού χώρου δημιουργούνται οι βασικότερες τοπογραφικές διαδρομές, στις οποίες τα αρχαιολογικά δεδομένα συνδυάζονται με την ιστορικά γεγονότα της περιόδου στη Θεσσαλονίκη και την Κωνσταντινούπολη.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές/τις φοιτήτριες.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	39 ώρες (1.56 ECTS)
	Προσωπική μελέτη	83 ώρες (3.32 ECTS)
	Τελική εξέταση	3 ώρες (0.12 ECTS)
	Σύνολο μαθήματος	125 ώρες (5 ECTS)
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i> <i>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</i> <i>Αναφέρονται προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι</i>	Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνική Μέθοδοι αξιολόγησης: γραπτή εξέταση με ερωτήσεις σύντομης απάντησης και ερωτήσεις ανάπτυξης δοκιμίων.	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΤΖΑΚΑ, Π., *Σύνταγμα των παλαιοχριστιανικών ψηφιδωτών δαπέδων της Ελλάδας*, III. Μακεδονία-Θράκη, 1. Τα ψηφιδωτά δάπεδα της Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1998.

ΒΕΛΕΝΗΣ, Γ.Μ., *Μεσοβυζαντινή ναοδομία στη Θεσσαλονίκη*, Μνήμη Μανόλη Χατζηδάκη, Αθήνα 2002.

ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ, Π., «Οι μεσαιωνικοί ναοί της Θεσσαλονίκης και η θέση τους στα πλαίσια της βυζαντινής ναοδομίας», *Η Θεσσαλονίκη μεταξύ Ανατολής και Δύσεως*, Πρακτικά Συμποσίου Τεσσαρακονταετηρίδος της ΕΜΣ, Θεσσαλονίκη 1982, 97-110.

ΚΟΥΡΚΟΥΤΙΔΟΥ-ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ, Ε., *Περίπατοι στη Βυζαντινή Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη 1993.

-----, *Αχειροποίητος. Ο μεγάλος ναός της Θεοτόκου*, Θεσσαλονίκη 1989.

ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΣΙΟΥΜΗ, Χ., *Βυζαντινή Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη 1992.

ΜΕΝΤΖΟΣ, Α., *Τα ψηφιδωτά της ανοικοδόμησης του ναού του Αγίου Δημητρίου στον 7^ο αιώνα μ.Χ.*, Θεσσαλονίκη 2010.

ΤΣΙΓΑΡΙΔΑΣ, Ε., *Μονή Λατόμου (Όσιος Δαβίδ)*, Θεσσαλονίκη 1987.

-----, *Οι τοιχογραφίες της Μονής Λατόμου Θεσσαλονίκης και η βυζαντινή ζωγραφική του 12^{ου} αιώνα*, Θεσσαλονίκη 1986.

Α. ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος του Αγίου Νικολάου Ορφανού στη Θεσσαλονίκη*, Θεσσαλονίκη 1986.

Ξενόγλωσση

ΒΑΚΙΡΤΖΙΣ, Ch. "Late Antiquity and Christianity in Thessalonike: Aspects of a Transformation, From Roman to Early Christian Thessalonike": στο L. Nasrallah – Ch. Bakirtzis – St. Friesen (επιμ.), *Studies in Religion and Archaeology*, Harvard University Press, 400-430.

BUCHTHAL, H., *Art of the Mediterranean World AD 100 to 1400*, Washington, D.C, 1983.

-----, *Patronage in the Thirteenth-Century Constantinople* DOS 16, Washington, DC, 1978.

R. CORMACK – M. VASSILAKI, *Byzantium 330- 1453* (Exh. Catal.), Royal Academy of Arts, London 2009.

H.C. EVANS (ed.), *The Glory of Byzantium* (Exh. Catal.), Metropolitan Museum of Art New York 1997.

LOWDEN, L., *Πρώιμη Χριστιανική και Βυζαντινή Τέχνη* (Greek Edition), Αθήνα 1999.

MANGO, C., *Byzantine Architecture*, New York 1976.

OUSTERHOUT, R., *The Art of the Kariye Camii*, London 2002.